

Vaikas neatsimena ilgesnio teksto?

4 pratimai padės lavinti jo dedukcinį mąstymą

Tikriausiai visi esate pastebėję, kad vaikai gali išiminti tik labai trumpą kondensuotą informaciją. Mokytojai skundžiasi, kad dažnai perskaitę ilgesnį tekstą mokiniai nebeatsimena, kas buvo parašyta pradžioje. Tėvai stebisi, kad jų vaikas nesugeba atsakyti į abstrakčius klausimus. Nesupranta ir nemoka rasti reiškinių priežasties ir pasekmės ryšių. Kodėl tai vyksta?

„Tai išties dabartinės kartos rimta problema, – sako psichologas, Kauno jaunimo mokyklos direktorius Tomas Lagūnavičius. – Nyksta vaikų dedukcinis mąstymas. Tėvų ir mokytojų pareiga jį lavinti“, – teigia jis. Kaip turėtume elgtis?

1. Padėkite vaikui tekstą (objektą, reiškinį...) suskaidyti į atskiras smulkias sudedamąsias dalis. Kalbėkite su juo trumpais sakiniais. Paklauskite, kuri, jo nuomone, dalis yra pagrindinė.

2. Pradėkite nuo išskaidymo ir problemos iškėlimo. Palaipsniui užduotis darykite vis sudėtingesnes.

3. Paprašykite perskaityti trumpą tekstą. Nustatyti pagrindinę temą, problemą ir atsakyti į klausimus: kas, kodėl ir kaip vyksta. Tada tegul sukuria logišką ir trumpą pasakojimo tęsinį. Paimkite konkretų daiktą (pvz., šakutę) ir paprašykite surašyti kuo daugiau to daikto panaudojimo funkcijų ir galimybių.

4. Analizuokite reiškinį keldami klausimus. Paprašykite išvardinti priežastis, kodėl tai vyksta. Paklauskite, kokios gali būti pasekmės. Kokie bus pokyčiai, jei pašalinsite vieną arba kelias priežastis? (Pvz., kokios meteorologinės sąlygos šiandien gali nulemti rytdienos orus?)

„Lavinant vaiko dedukcinį mąstymą lavėja jo gebėjimas suvokti platesnės apimties tekstus. Pereiti nuo abstraktaus mąstymo prie konkrečių dalykų. Pastebėti detales ir jas sujungti logiška seka į visumą. Išugdoma analitinio ir kritinio mąstymo kompetencija. Daugėja asociatyvinių ryšių centrinėje nervų sistemoje. Vaikas išmoksta susikaupti ir nuosekliai pabaigti pradėtą užduotį. Jam geriau sekasi mokytis“, – teigia psichologas Tomas Lagūnavičius.